

การรับรู้เรื่องระดับเสียงของเด็กปฐมวัย

ณรุทธ์ สุทธจิตต์

บทคัดย่อ

ความถนัดทางด้านดนตรีสามารถพัฒนาได้ในช่วงปฐมวัย โดยสร้างสภาพแวดล้อมที่มีดนตรีให้กับเด็ก ซึ่งนอกจากจะเป็นการปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อดนตรีให้เกิดขึ้นแล้ว ยังช่วยให้เด็กมีพื้นฐานการรับรู้ระดับเสียงของดนตรีได้ดี อันจะเป็นประโยชน์ในการเรียนรู้เรื่องดนตรีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ การสำรวจการรับรู้เรื่องระดับเสียงของเด็กปฐมวัย ศึกษาสภาพแวดล้อมที่บ้านของเด็กกับอิทธิพลต่อพัฒนาการด้านการรับรู้เรื่องระดับเสียง และสำรวจทัศนคติต่อดนตรีของเด็กปฐมวัย

การวิจัยใช้วิธีทดลองกับกลุ่มประชากรซึ่งเป็นเด็กระดับอนุบาลศึกษา โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) จำนวน 75 คน ซึ่งแบ่งเป็นสามกลุ่มตามอายุ คือ กลุ่มที่หนึ่ง 3½-4 ขวบ จำนวน 22 คน (ชาย 10 คน หญิง 12 คน) กลุ่มที่สอง 4½-5 ขวบ จำนวน 27 คน (ชาย 15 คน หญิง 12 คน) และกลุ่มที่สาม 5½-6 ขวบ จำนวน 26 คน (ชาย 12 คน หญิง 14 คน) ในการทดลองมีแบบบันทึกการทดลอง ซึ่งใช้วิธีให้เด็กร้องระดับเสียงที่ได้ฟังโดยผู้วิจัยร้องเองจำนวน 5 ครั้ง นอกจากนั้นยังใช้วิธีการสัมภาษณ์เด็ก อาจารย์ผู้สอน และผู้ปกครองเพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่บ้านและทัศนคติต่อดนตรีของเด็กแต่ละคน

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าเด็กปฐมวัยมีการรับรู้เรื่องระดับเสียงแล้ว เด็กร้อยละ 94.7-98.7 สามารถร้องระดับเสียงต่าง ๆ ทั้ง 5 ครั้งได้ถูกต้อง มีเด็กชายเพียงคนเดียวไม่สามารถร้องระดับเสียงทั้ง 5 ข้อได้เลย เด็กทั้งสามกลุ่มอายุมีการรับรู้เรื่องระดับเสียงไม่แตกต่างกัน สภาพแวดล้อมทางบ้านของกลุ่มประชากรมีดนตรีทุกคน ประชากรจำนวนร้อยละ 82.6 มีทัศนคติที่ดีต่อดนตรี ชอบร้องหรือฟังเพลง ประชากรร้อยละ 16 ไม่ชอบฟังหรือร้องเพลง มีความสนใจในการเล่นของเล่นมากกว่า เด็ก 1 คน (ร้อยละ 1.4) ไม่ออกความเห็น

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การรับรู้เรื่องระดับเสียงเป็นองค์ประกอบสำคัญมากอย่างหนึ่งในการเรียนรู้ดนตรี ผู้ที่มีการรับรู้เรื่องระดับเสียงอย่างถูกต้อง จะเป็นผู้ที่เรียนรู้ดนตรีได้ดี เช่นเดียวกับการรับรู้เรื่องจังหวะ ซึ่งการรับรู้ทั้งสองเรื่องนี้เป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนดนตรี การศึกษาเรื่องการรับรู้เรื่องระดับเสียงว่าเริ่มมีขึ้นเมื่อใด ช่วยให้เกิดความเข้าใจในพัฒนาการด้านดนตรีของเด็ก และสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้อะไรเรื่องระดับเสียงอย่างมีประสิทธิภาพได้

โดยทั่วไปเด็กมีการรับรู้เกี่ยวกับระดับเสียงและสามารถร้องหรือเปล่งเสียงให้ถูกต้องกับระดับเสียงที่ได้ยินเมื่อเด็กมีความพร้อมหรือมีแนวคิดเรื่องระดับเสียง ซึ่งเริ่มตั้งแต่อายุประมาณ 2 ขวบ (กรีนเบิร์ก, 1979) เป็นต้นมา อย่างไรก็ตามเด็กแต่ละคนย่อมมีช่วงของการรับรู้เรื่องระดับเสียงต่างกัน ซึ่งเป็นเรื่องที่ควรศึกษาว่าเด็กปฐมวัยมีการรับรู้เกี่ยวกับระดับเสียงเป็นอย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลซึ่งเป็นวัยที่เริ่มการเรียนรู้ตามระบบโรงเรียนเป็นครั้งแรก จึงควรมีการศึกษาถึงธรรมชาติของการรับรู้เรื่องระดับเสียงของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาล ผลจากการศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีให้เหมาะสมกับผู้เรียนในวัยนี้ และเป็นแนวทางในการพัฒนาแนวคิดด้านระดับเสียงในระดับประถมศึกษาได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจการรับรู้เรื่องระดับเสียงของเด็กปฐมวัยสามกลุ่มอายุ ในโรงเรียนอนุบาล คือ 3½-4 ขวบ, 4½-5 ขวบ, 5½-6 ขวบ

2. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางบ้านของเด็กกับอิทธิพลต่อพัฒนาการด้านการรับรู้เรื่องระดับเสียง

3. เพื่อสำรวจทัศนคติต่อกันคนตรีของเด็กปฐมวัย

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. กลุ่มประชากรคือเด็กในระดับปฐมวัยศึกษาที่มีอายุตั้งแต่ 3 ขวบ 8 เดือน-6 ขวบ 1 เดือน โดยนับอายุถึงวันที่ 31 มกราคม 2532

2. การศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้เรื่องระดับเสียงใช้วิธีการให้เด็กร้องระดับเสียงที่ได้ยินมิได้ใช้วิธีการจำแนกความเหมือนหรือความแตกต่างของระดับเสียงที่ได้ยิน

คำจำกัดความของการวิจัย

ระดับเสียง หมายถึง เสียงร้องตามโน้ตดนตรีที่มีระดับสูงต่ำต่าง ๆ กัน

การรับรู้เรื่องระดับเสียง หมายถึง การสนองตอบต่อระดับเสียงที่ได้ยินโดยการร้องระดับเสียงนั้น ๆ ซึ่งมีทั้งระดับเสียงโดด ๆ และระดับเสียงสองหรือสามเสียง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีทดลองเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้เรื่องระดับเสียง และใช้การสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางบ้านและทัศนคติด้านดนตรี การวิจัยเริ่มต้นด้วยการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวทางในการทำการวิจัย ซึ่งได้แก่การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการทดลองและการสัมภาษณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยส่วนสำคัญสามส่วน คือ ส่วนแสดงข้อมูลเกี่ยวกับประวัติของประชากร ส่วนที่สองได้แก่ส่วนที่ใช้บันทึกผลการทดลองการรับรู้เรื่องระดับเสียง และส่วนที่ใช้ในการบันทึกการสัมภาษณ์เกี่ยวกับทัศนคติด้านดนตรี ส่วนสุดท้ายคือส่วนที่ใช้บันทึกสภาพแวดล้อมทางบ้านของประชากร

ประชากรที่ใช้ในการทดลองคือ นักเรียนระดับอนุบาลของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) จำนวน 75 คน ซึ่งจัดแบ่งเป็น 3 กลุ่มอายุ คือ อายุ 3 ปี 8 เดือน-4 ปี 1 เดือน จำนวน 22 คน (ชาย 10 คน หญิง 12 คน) อายุ 4 ปี 6 เดือน-5 ปี 2 เดือน จำนวน 27 คน (ชาย 15 คน หญิง 12 คน) อายุ 5 ปี 4 เดือน-6 ปี 1 เดือน จำนวน 26 คน (ชาย 12 คน หญิง 14 คน)

การทดลองกระทำโดยผู้วิจัย โดยการให้เด็กแต่ละคนร้องระดับเสียงต่าง ๆ ทั้งแต่ 1 ระดับเสียง รวม 3 ข้อ และ 2 ระดับเสียง 1 ข้อ 3 ระดับเสียง 1 ข้อ รวม 5 ข้อ ผลการร้องได้รับการบันทึกไว้ในแบบทดลองภายหลังจากการร้องผู้วิจัยสัมภาษณ์เด็กเกี่ยวกับทัศนคติด้านดนตรี โดยถามถึงความชอบร้องและฟังเพลง รวมทั้งสภาพทางบ้านด้วย นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนและผู้ปกครองของเด็กบางคนด้วยเกี่ยวกับทัศนคติด้านดนตรี และสภาพแวดล้อมทางบ้าน

ผลจากการทดลอง และการสัมภาษณ์ในกรณีต่าง ๆ นำมาใช้ในการวิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และการบรรยาย การนำเสนอผลการวิจัยใช้ตารางและความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยนำเสนอเป็นสามหัวข้อ คือ

1. การรับรู้เรื่องระดับเสียง
2. ทัศนคติต่อดนตรี
3. สภาพแวดล้อมทางบ้าน

การรับรู้เรื่องระดับเสียง

ผลการทดลองเรื่องการรับรู้เรื่องระดับเสียงโดยการให้เด็กร้องระดับเสียงต่าง ๆ ที่ได้ยินหลังจากผู้วิจัยร้องให้ฟังข้อละสองครั้ง รวม 5 ข้อคือร้องระดับเสียงเดียว 3 ข้อ ร้องสองระดับเสียง 1 ข้อ และร้อง 3 ระดับเสียง 1 ข้อ ผลการทดลองนำเสนอตามกลุ่มอายุ รวม 3 กลุ่ม และรวมทั้งสามกลุ่มด้วยมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่หนึ่งซึ่งประกอบด้วยเด็กอายุตั้งแต่ 3 ปี 8 เดือน ถึง 4 ปี 1 เดือน รวม 22 คน เป็นเด็กชาย 10 คน และเด็กหญิง 12 คน

ตารางที่ 1 จำนวนเด็กกลุ่มหนึ่งที่ร้องระดับเสียงต่าง ๆ

จำนวนเสียง	การร้อง						รวม (คน)	
	ร้องได้	ร้องเพี้ยน	ร้องไม่ได้					
	ช.	ญ.	ว.	ช.	ญ.	ช.	ญ.	
1 เสียง (ครั้งที่ 1)	10	12	22	-	-	-	-	22
1 เสียง (ครั้งที่ 2)	10	12	22	-	-	-	-	22
1 เสียง (ครั้งที่ 3)	10	12	22	-	-	-	-	22
2 เสียง	10	12	22	-	-	-	-	22
3 เสียง	9	11	20	1	-	-	1	22

ตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าเด็กทุกคนสามารถร้องระดับเสียงหนึ่งเสียงทั้งสามข้อและระดับเสียงสองเสียงหนึ่งข้อได้อย่างถูกต้อง ยกเว้นการร้องสามระดับเสียงหนึ่งข้อ ที่มีเด็กชายคนหนึ่งร้องเสียงเพี้ยน และเด็กหญิงคนหนึ่งไม่สามารถร้องระดับเสียง 3 เสียงที่ได้ยินได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเด็กกลุ่มที่หนึ่งที่มีอายุน้อยที่สุดในบรรดาประชากรทั้งสามกลุ่มมีการรับรู้เรื่องระดับเสียงแล้ว มีเพียง 2 คน ในจำนวน 22 คนเท่านั้นที่ไม่สามารถร้องระดับเสียงได้ถูกต้องเมื่อให้ร้องสามระดับเสียง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเด็กทั้งสองนี้มีการรับรู้เรื่องระดับเสียงแล้วในระดับหนึ่งคือสามารถร้องระดับเสียงต่าง ๆ ได้ถูกต้องสี่ข้อ จากห้าข้อ แต่การรับรู้เรื่องระดับเสียงของเด็กทั้งสองคนอาจไม่สมบูรณ์ หรือครบถ้วนเท่ากับเด็กในกลุ่มเดียวกันนี้

จากตารางที่ 1 นี้แสดงให้เห็นเด่นชัดเกี่ยวกับการรับรู้เรื่องระดับเสียงระหว่างเด็กชายและเด็กหญิงไม่มีความแตกต่างกันแต่ประการใด

ตารางที่ 2 จำนวนเด็กกลุ่มสองที่ร้องระดับเสียงต่าง ๆ

จำนวนเสียง การร้อง	ร้องได้		ร้องเพี้ยน		ร้องไม่ได้		รวม (คน)	
	ช.	ญ.	ช.	ญ.	ช.	ญ.		
1 เสียง (ครั้งที่ 2)	14	12	26	—	—	1*	—	27
1 เสียง (ครั้งที่ 2)	14	12	26	—	—	1*	—	27
1 เสียง (ครั้งที่ 3)	14	12	26	—	—	1*	—	27
2 เสียง	14	12	26	—	—	1*	—	27
3 เสียง	14	12	26	—	—	1*	—	27

* เป็นเด็กชายคนเดียวกัน

กลุ่มที่สองประกอบด้วยเด็กอายุตั้งแต่ 4 ปี 6 เดือน ถึง 5 ปี 2 เดือน รวม 27 คน เป็นเด็กชาย 15 คน และเด็กหญิง 12 คน

ตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าเด็กจำนวน 26 คน สามารถร้องระดับเสียงทั้งห้าครั้งได้ถูกต้องทั้งหมด มีเพียงเด็กชายคนเดียวที่ไม่สามารถร้องระดับเสียงต่าง ๆ ได้เลย ในการทดลองผู้วิจัยร้องระดับเสียงให้เด็กชายผู้หนึ่งฟังมากกว่าสองครั้งทุกข้อ เด็กผู้หนึ่งไม่ร้องแต่อย่างใด และบอกผู้วิจัยว่าร้องไม่ได้ ซึ่งเด็กผู้หนึ่งเป็นผู้ที่เพิ่งมาเข้าเรียนใหม่ในกลุ่มที่สองมิได้เรียนมาตั้งแต่กลุ่มที่หนึ่ง

จากตารางพอสรุปได้ว่าเด็กกลุ่มนี้มีการรับรู้เรื่องระดับเสียงแล้ว มีเพียงเด็กชายคนเดียวที่ไม่สามารถร้องระดับเสียงใด ๆ ได้เลย จากตารางแสดงให้เห็นด้วยว่าการรับรู้เรื่องระดับเสียงของเด็กชายและเด็กหญิงไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 3 จำนวนเด็กกลุ่มสามที่ร้องระดับเสียงต่าง ๆ

จำนวนเสียง	การร้อง		ร้องได้	ร้องเพี้ยน		ร้องไม่ได้		รวม (คน)
	ช.	ญ.		ช.	ญ.	ช.	ญ.	
1 เสียง (ครั้งที่ 1)	12	14	26	—	—	—	—	26
1 เสียง (ครั้งที่ 2)	12	13	25	—	1*	—	—	26
1 เสียง (ครั้งที่ 3)	12	14	26	—	—	—	—	26
2 เสียง	11	14	25	1	—	—	—	26
3 เสียง	12	13	25	—	—	—	1*	26

* เป็นเด็กหญิงคนละคน

กลุ่มที่สามประกอบด้วยเด็กอายุตั้งแต่ 5 ปี 4 เดือน ถึง 6 ปี 1 เดือน รวม 26 คน เป็นเด็กชาย 12 คน เด็กหญิง 14 คน

ตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า การร้องเสียงเดียวสามครั้งมีเด็กหญิง 1 คน ที่ร้องเสียงเพี้ยนไป 1 ครั้ง นอกนั้นร้องได้ถูกต้องทุกคน การร้องสองเสียงมีเด็กชายคนหนึ่งร้องเพี้ยน นอกนั้นร้องได้ถูกต้องทุกคน ส่วนการร้องสามเสียง มีเด็กหญิงคนหนึ่งร้องไม่ได้ นอกนั้นร้องได้ถูกต้องทั้งหมด จึงพอสรุปได้ว่า เด็กกลุ่มที่สามซึ่งเป็นกลุ่มมีอายุสูงสุดมีการรับรู้เรื่องระดับเสียงแล้ว โดยมีเด็กสามคนที่มีการรับรู้เรื่องระดับเสียงไม่ครบถ้วนสมบูรณ์เหมือนเด็กในกลุ่มเดียวกันนี้

จากตารางแสดงให้เห็นด้วยว่าการรับรู้เรื่องระดับเสียงของเด็กชายและเด็กหญิงไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 จำนวนเด็กทั้งหมด (กลุ่ม 1-3) ที่ร้องระดับเสียงต่าง ๆ

การร้อง จำนวนเสียง	ร้องได้				ร้องเพี้ยน		ร้องไม่ได้		รวม (คน)
	ช.	ญ.	ร.	(%)	ช.	ญ.	ช.	ญ.	
1 เสียง (ครั้งที่ 1)	36	38	74	(98.7)	-	-	1*	-	75
1 เสียง (ครั้งที่ 2)	36	37	73	(97.3)	-	1	1*	-	75
1 เสียง (ครั้งที่ 3)	36	38	74	(98.7)	-	-	1*	-	75
2 เสียง	35	38	73	(97.3)	1	-	1*	-	75
3 เสียง	35	36	71	(94.7)	1	-	1*	2	75

* เป็นเด็กชายคนเดียว

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนเด็กที่ร้องระดับเสียงต่าง ๆ จะเห็นได้ว่า การร้องระดับเสียงต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับเสียงเดียวสามข้อ และสองและสามระดับเสียงอย่างละข้อ รวม 5 ครั้งนั้น เด็กส่วนใหญ่ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 94.7-98.7 ของจำนวนเด็กทั้งหมดคือ 75 คน ร้องระดับเสียงต่าง ๆ ได้ถูกต้องทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าเด็กกลุ่มนี้มีการรับรู้เรื่องระดับเสียง มีเด็กจำนวนเพียง 5 คนเท่านั้นที่ร้องระดับเสียงบางครั้งเพี้ยนหรือร้องไม่ได้ และมีเด็กชายเพียงคนเดียวเท่านั้นที่ไม่สามารถร้องระดับเสียงทั้งห้าข้อได้

ทัศนคติต่อดนตรี

การแสดงทัศนคติต่อดนตรีของประชากร ใช้วิธีการสัมภาษณ์ความชอบในการร้องหรือฟังเพลง โดยที่ผู้ชอบร้องหรือฟังเพลงเป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อดนตรี ส่วนผู้ที่ไม่ชอบร้องเพลงแสดงว่าเป็นผู้ที่ไม่มีความสนใจในดนตรี

ตารางที่ 5 จำนวนเด็กที่ชอบและไม่ชอบร้องเพลง

กลุ่ม	ชอบร้องเพลง	ชอบฟังเพลง ไม่ชอบร้องเพลง	ไม่ชอบร้องเพลง	ไม่ตอบ	รวม
1	18	1	3 (1 คนร้องได้)	—	22
2	21	4	1	1	27
3	13	5	8 (2 คนร้องได้ดี)	—	26
รวม	52 (69.3%)	10 (13.3%)	12 (16%)	1 (1.4%)	75

ตารางที่ 5 แสดงให้เห็นจำนวนเด็กที่ชอบร้องเพลง ชอบฟังเพลง และไม่ชอบร้องเพลง เห็นได้ว่าจำนวนเด็กที่ชอบร้องเพลงมี 52 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 69.3% ส่วนเด็กที่ชอบฟังเพลง แต่ไม่ชอบร้องเพลงมี 10 คน คิดเป็น 13.3% ซึ่งเด็กทั้งสองกลุ่มนี้จัดเป็นเด็กที่ชอบดนตรีหรือมีทัศนคติที่ดีต่อดนตรี คิดเป็นร้อยละ 82.6 ของจำนวนประชากร ส่วนเด็ก 12 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 16 ไม่ชอบร้องเพลง แต่มีเด็ก 4 คน ในจำนวนนี้สามารถร้องเพลงได้เมื่อผู้วิจัยขอให้ร้องเพลงให้ฟัง มีเด็ก 1 คน ไม่ตอบว่าตนชอบหรือไม่ชอบร้องเพลง

ตัวเลขที่แสดงในตารางที่ 5 สามารถกล่าวได้ว่าประชากรมีทัศนคติที่ดีต่อดนตรี โดยชอบร้องหรือฟังเพลง (ร้อยละ 82.6) ในขณะที่มีประชากรส่วนน้อย (ร้อยละ 16) ที่ไม่แสดงความสนใจในดนตรี ซึ่งเด็กกลุ่มนี้ชอบเล่นของเล่นมากกว่าการฟังเพลงหรือร้องเพลง

สภาพแวดล้อมทางบ้าน

จากการสัมภาษณ์และพูดคุยกับเด็กทุกคนหลังการทดลองให้ร้องระดับเสียงต่าง ๆ พบว่าเด็กทุกคนมีประสบการณ์เกี่ยวกับดนตรี กล่าวคือ สภาพแวดล้อมทางบ้านของเด็กทุกคนมีดนตรี เด็กทุกคนกล่าวว่าขณะเดินทางกลับบ้านโดยรถยนต์ส่วนตัว ผู้ปกครองจะเปิดเพลงต่าง ๆ เสมอ นอกจากนั้นเวลาอยู่บ้านผู้ปกครองมักจะเปิดรายการโทรทัศน์ที่มีดนตรีเสมอ ทำให้เด็กมีโอกาสได้ฟังดนตรี เด็กหลายคนบอกว่าที่บ้านพี่สาวหรือพี่ชายมักจะเปิดเทปเพลงต่าง ๆ ฟัง และตนเองก็ได้ยินหรือฟังด้วย หลายคนสามารถร้องเพลงของนักร้องยอดนิยม เช่น ธงไชย แมคอินไตย์

xyz หรือนกแลได้ บางคนร้องไม่ได้แต่รู้จักชื่อนักร้องเหล่านี้ บางคนบอกชื่อเพลงที่นักร้องเหล่านี้ร้องได้ มีเด็ก 1 คนแล้วว่า เพิ่งไปดูคอนเสิร์ตล่าสุดของธงไชย แมคอินไตย์ และบอกว่าชอบมาก เด็กหลายคนบอกว่าพี่ ๆ ของตนเรียนดนตรีด้วย บางคนเรียนอีเลคโตน เปียโน หรือไวโอลิน

ผู้วิจัยมีโอกาสนคุยกับผู้ปกครองของเด็กหลายคน ทุกคนให้ข้อมูลว่าสภาพแวดล้อมทางบ้านของเขามีดนตรีทั้งสิ้น ผู้ปกครองหลายคนตั้งใจจะให้บุตรธิดาของตนเรียนดนตรีเมื่อเด็กโตพอเรียนได้

กล่าวได้ว่า สภาพแวดล้อมทางบ้านของเด็กทุกคนมีดนตรี ส่วนใหญ่เด็กจะได้ยินได้ฟังดนตรีประเภทเพลงยอดนิยมหรือป๊อปปีวลามิวสิค นักร้องที่เด็กชื่นชอบเป็นอันดับหนึ่งได้แก่ วงนกแล ร้องลงมาได้แก่ xyz เด็กทุกคนมีโอกาสได้ฟังเพลงเสมอเวลาอยู่ในรถยนต์ขณะเดินทางไปโรงเรียนหรือกลับบ้าน

สรุป

โดยสรุปผลการวิจัยครั้งนี้แสดงว่า เด็กปฐมวัยซึ่งเป็นกลุ่มทดลองนี้มีการรับรู้เรื่องระดับเสียงแล้ว เด็กเหล่านี้มีทัศนคติที่ดีต่อดนตรีโดยชอบการร้องและฟังเพลง เด็กส่วนน้อยเท่านั้นที่ไม่ชอบฟังหรือร้องเพลง สภาพแวดล้อมทางบ้านของเด็กทุกคนมีดนตรี

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการทดลองทำให้มีข้อที่น่าอภิปรายหลายประการ โดยจะกล่าวเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. **วิธีการทดลอง** การทดลองเรื่องการรับรู้ระดับเสียงในครั้งนี้ ใช้วิธีการให้เด็กร้องระดับเสียงที่ได้ยิน ซึ่งเป็นเพียงวิธีการหนึ่งเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีวิธีการให้เด็กฟังระดับเสียงต่าง ๆ และให้ชี้แสดงว่าแตกต่างกันหรือเหมือนกันได้ ทั้งสองวิธีน่าจะใช้ควบคู่กันไป เพราะเด็กบางคนอาจจะทราบความต่าง หรือเหมือนของระดับเสียงที่ได้ยิน แต่อาจจะร้องไม่ได้ ในการวิจัยครั้งนี้เลือกเพียงวิธีการให้เด็กร้องระดับเสียงที่ได้ยินเท่านั้น เพราะเป็นวิธีการทดลองที่ปฏิบัติได้ง่าย ไม่เสียเวลา และแสดงได้เด่นชัดเกี่ยวกับการรับรู้เรื่องระดับเสียงได้ดีในลักษณะของการตอบสนองเป็นการร้องออกมา ซึ่งเหมาะกับเด็กระดับปฐมวัย อย่างไรก็ตามน่าที่จะมีการ

ทดลองโดยใช้การจำแนกระดับเสียงจากการฟังด้วย ซึ่งอาจทำให้ได้ข้อสรุปที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ดนตรีของเด็กปฐมวัยอีกลักษณะหนึ่ง

2. กลุ่มประชากร ประชากรที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้มีลักษณะเหมือนกัน (homogeneous) คือสภาพแวดล้อมทางบ้านมีดนตรี ควรที่จะทำการทดลองกับกลุ่มที่มีลักษณะต่างกันเพื่อเปรียบเทียบผลของการรับรู้ระดับเสียงกับสภาพแวดล้อมทางบ้านที่มีและไม่มีดนตรี นอกจากนี้ การทดลองอาจจะทำกับเด็กก่อนเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาล เช่น กระทำในช่วงต้นภาคการศึกษาแรกของเด็กที่เข้าเรียนใหม่ ซึ่งเด็กเหล่านี้ยังไม่มีประสบการณ์ดนตรีจากโรงเรียน มีเพียงประสบการณ์ดนตรีจากทางบ้านเท่านั้น

3. บัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อการรับรู้เรื่องระดับเสียง ผลการทดลองสรุปออกมาถึงเสนอไว้ว่าเด็กเกือบทั้งหมดมีการรับรู้เรื่องระดับเสียง และเด็กทุกคนอยู่ในสภาพแวดล้อมทางบ้านที่มีดนตรี ซึ่งมีเด็กชายเพียงคนเดียวที่ไม่สามารถร้องระดับเสียงต่าง ๆ ได้เลย จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนทราบว่าเด็กผู้นี้ไม่มีความพร้อมทางด้านอารมณ์ สังคม ไม่ชอบเรียนเวลาอยู่ในห้อง ชอบเล่นคนเดียวไม่ค่อยพูดคุยกับใคร กล่าวคือความพร้อมในหลายด้านยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร ซึ่งน่าจะเป็นเหตุผลที่เด็กผู้นี้ไม่สามารถร้องระดับเสียงได้เลย แม้สภาพแวดล้อมทางบ้านจะมีดนตรีก็ตาม ซึ่งตรงกับข้อสรุปของกรีนเบิร์ก (1979) ที่กล่าวไว้ว่า นอกจากสภาพแวดล้อมทางบ้านที่มีดนตรีจะมีอิทธิพลต่อพัฒนาการด้านดนตรีแล้ว ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ด้วยที่มีผลต่อพัฒนาการด้านดนตรี เช่น ภูมิภาวะด้านร่างกายและอารมณ์ ความสามารถทางดนตรีที่มีติดตัวมา เป็นต้น

4. อิทธิพลของสภาพแวดล้อมทางดนตรี ในการสัมภาษณ์มีเด็กจำนวนหนึ่งที่ไม่สนใจดนตรี แต่สภาพแวดล้อมทางบ้านตลอดจนการที่โรงเรียนจัดการเรียนการสอนดนตรีให้แก่เด็กนั้นทำให้เด็กเหล่านี้มีการรับรู้ทางดนตรีได้ และเด็กบางคนสามารถร้องเพลงได้อย่างดี แสดงให้เห็นว่าแม้เด็กในวัยนี้จะไม่สนใจดนตรี แต่ถ้าสภาพแวดล้อมมีดนตรี เด็กจะรับรู้เกี่ยวกับดนตรีได้ จึงสมควรที่เด็กในวัยนี้ควรมีประสบการณ์ดนตรีไม่ว่าเด็กจะชอบหรือไม่ชอบดนตรี เพราะอย่างน้อยการรับรู้เกี่ยวกับดนตรีจะเกิดขึ้นซึ่งอาจช่วยให้เด็กชอบหรือสนใจดนตรีต่อไปได้ นอกจากนี้โฟลห์ (Fiohr, 1981) ทำการวิจัยพบว่าการสอนดนตรีในระยะไม่นานนักกับเด็กปฐมวัยสามารถช่วยพัฒนาความถนัดทางด้านดนตรีของเด็กได้ด้วย

5. **ระดับเสียงของเด็ก** ระหว่างการทดลองผู้วิจัยจะร้องระดับเสียงต่าง ๆ ให้เด็กฟัง และให้เด็กร้องตามนั้น ผู้วิจัยพบว่าเด็กส่วนใหญ่มีแนวโน้มในการรับรู้และร้องระดับเสียงก่อนข้างทำ มากกว่าจะรับรู้และร้องระดับเสียงสูงได้ กล่าวคือเด็กส่วนใหญ่มักจะรับรู้และร้องระดับเสียงประมาณตัวมี (E) เหนือโดกลางมากกว่าตัวซอล (G) เหนือโดกลาง เด็กบางคนไม่สามารถร้องระดับเสียงซอลได้ เมื่อฟังผู้วิจัยร้อง แต่พอผู้วิจัยเปลี่ยนเป็นระดับเสียงมี เด็กสามารถร้องได้อย่างถูกต้อง ซึ่งแนวโน้มในการรับรู้และร้องเสียงก่อนข้างมาทางเสียงต่ำนี้เป็นไปในทำนองเดียวกับผลการทดลองเรื่องระยะช่วงเสียงที่เหมาะสมสำหรับเด็กประถมศึกษาปีที่ 1-6 ของผู้วิจัย (ณรุทธ์ สุกจิตต์, 2532) ที่แสดงว่าเด็กประถมศึกษาที่มีระยะช่วงเสียงต่ำกว่าระยะช่วงเสียงของเด็กทางสังคมตะวันตกเล็กน้อย

สำหรับเด็กระดับปฐมวัยเช่นกัน ผลการวิจัยค้นพบว่าเด็กมีช่วงเสียงระหว่างตัวเร (D) ถึงตัวลา (A) เหนือตัวโดกลาง (C) แต่จากการทดลองนี้ เด็กสามารถร้องได้ต่ำถึงตัวที่ต่ำกว่าโดกลาง (B₁) แต่ร้องได้สูงประมาณตัวซอลเหนือโดกลาง (G) อย่างไรก็ตามการวิจัยนี้มิได้ศึกษาเรื่องระยะช่วงเสียงโดยตรง ผลที่ได้นี้เป็นเพียงข้อสังเกตที่ค้นพบในขณะที่ทำการทดลอง จึงควรที่จะมีการวิจัยเรื่องระยะช่วงเสียงของเด็กปฐมวัยโดยตรงเพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่แน่นอนต่อไป

6. **ทัศนคติต่อดนตรี** ผลการทดลองสามารถสรุปได้ว่าเด็กที่ชอบร้องเพลงหรือฟังเพลงเป็นเด็กที่มีทัศนคติที่ดีต่อดนตรี เพราะเด็กทุกคนแสดงความสนใจและพุดคุยถึงดนตรี เพลงต่าง ๆ ในขณะที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์อย่างสนุกสนาน แต่เด็กที่ไม่ชอบฟังหรือร้องเพลงนั้นไม่สามารถใช้เป็นข้อสรุปว่าเด็กเหล่านั้นมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อดนตรีได้ ทั้งนี้เพราะเด็กเหล่านั้นทุกคนให้เหตุผลในการไม่ชอบร้องหรือฟังเพลงว่า ชอบที่จะเล่นของเล่นมากกว่า ซึ่งแสดงว่าการเล่นอยู่ในความสนใจมากกว่าการฟังหรือร้องเพลง แต่มิได้หมายความว่าทัศนคติที่ไม่ดีต่อดนตรีของเด็กเหล่านั้นได้ และเด็กจำนวนหนึ่งแม้จะไม่ชอบร้องหรือฟังเพลงสามารถร้องเพลงได้อย่างถูกต้องและไพเราะ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยแบ่งได้เป็น 4 หัวข้อใหญ่ ๆ ดังนี้

1. **การทดลอง** รูปแบบการทดลองที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ควรจะได้มีการปรับปรุงให้รัดกุมขึ้น กล่าวคือ ควรมีการวัดเสียงเด็กที่ร้องระดับเสียงต่าง ๆ ไว้และเสียงร้องเพลง ตลอดจนการสัมภาษณ์เก็บไว้เพื่อนำมาวิเคราะห์ให้ละเอียดถี่ถ้วนยิ่งขึ้น

การทดลองกับเด็กปฐมวัยควรอย่างยิ่งที่ผู้วิจัยทำความเข้าใจกับเด็กก่อนการทดลอง ผู้วิจัยเองได้ไปอยู่กับเด็กเป็นระยะเวลาพอสมควรก่อนทำการทดลอง เพื่อให้เด็กคุ้นหน้า พูคุยกับเด็กบ้าง ซึ่งเป็นคำแนะนำของอาจารย์ผู้สอน ผลของการกระทำเช่นนี้ทำให้ขณะทดลองเด็กส่วนใหญ่มีความรู้สึกคุ้นเคย สามารถพูดคุยกับผู้วิจัยได้อย่างดี เด็กหลายคนสามารถเป็นผู้ช่วยในเรื่องการสัมภาษณ์หรือติดตามหาเด็กบางคนเพื่อนำมาให้ผู้วิจัยทดลอง

2. แนวการวิจัยต่อไป ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไปมีดังนี้

2.1 การทดลองซ้ำ ควรที่จะมีการทดลองซ้ำโดยใช้แนวการวิจัย เช่น ที่ทำในครั้งนี้อยู่ปรับปรุงขั้นตอนให้รัดกุมขึ้น ใช้กลุ่มประชากร หรือกลุ่มตัวอย่างที่กว้างขวางขึ้น เพื่อเปรียบเทียบผลกับการวิจัยในครั้งนี้อย่างชัดเจน

2.2 การวิจัยกับเด็กก่อนเรียนในโรงเรียนอนุบาล ควรมีการวิจัยโดยใช้เด็กก่อนที่จะเริ่มเรียนในโรงเรียนอนุบาล กล่าวคือวิจัยกับเด็กในช่วงแรกของภาคการศึกษาต้น ซึ่งเด็กเหล่านี้เป็นเด็กเข้าใหม่ยังไม่มีประสบการณ์ตรงในการเรียนดนตรีจากโรงเรียน เพื่อแสดงถึงการรับรู้เรื่องระดับเสียงและสภาพแวดล้อมทางบ้านว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างไร ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.3 การวิจัยระยะยาว ควรจะมีการวิจัยระยะยาวเพื่อติดตามพัฒนาการด้านระดับเสียง และพัฒนาการด้านดนตรีของเด็กตั้งแต่ระดับปฐมวัยศึกษาจนจบระดับประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษา ว่าเด็กเหล่านี้มีพัฒนาการด้านดนตรีเป็นอย่างไร

2.4 การวิจัยเรื่องระยะช่วงเสียง ควรมีการวิจัยเรื่องระยะช่วงเสียงของเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเด็กในระดับนี้ เช่น การประพันธ์เพลงที่เหมาะสมกับเด็ก เป็นต้น

2.5 การวิจัยเรื่องการรับรู้องค์ประกอบดนตรีอื่น ๆ นอกจากการรับรู้เรื่องระดับเสียงแล้ว น่าที่จะมีการวิจัยในการรับรู้องค์ประกอบดนตรีอื่น ๆ เช่น จังหวะ ทำนอง สีสันทัน เป็นต้น เพื่อให้เห็นพัฒนาการการเรียนรู้เกี่ยวกับดนตรี ตลอดจนเป็นพื้นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อพัฒนาความสามารถด้านดนตรีของเด็กและใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้ต่อเนื่องกับระดับประถมศึกษาต่อไป

3. ผู้ปกครอง ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมทางบ้านที่มีดนตรีช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านดนตรีได้ไม่ว่าเด็กผู้นั้นจะรู้สึกชอบหรือไม่ชอบดนตรีก็ตาม เด็กจะมีการรับรู้ดนตรีเกิดขึ้น ซึ่งย่อมจะเป็นประโยชน์กับพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กโดยตรง นอกจากนี้การปลุกฝังให้เด็กมีดนตรีตั้งแต่เด็กอาจจะทำให้เด็กชอบดนตรีในเวลาต่อมา และช่วยให้เด็กมีโอกาสในการเลือกศึกษาดนตรีเป็นอาชีพได้ในอนาคตถ้าเด็กต้องการ

4. ผู้สอนดนตรี ในโรงเรียนอนุบาลควรที่จะมีการสอนดนตรีโดยคำนึงถึงพัฒนาการด้านดนตรีของเด็ก เช่น การรับรู้ในเรื่องระดับเสียง ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านดนตรีที่สมบูรณ์ต่อไป นอกจากนี้ผลการวิจัยของโฟลท์ (1981) แสดงให้เห็นว่าการเรียนดนตรีของเด็กปฐมวัยมีส่วนช่วยพัฒนาความถนัดดนตรีของเด็กอีกด้วย

หนังสืออ้างอิง

- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. 2532. *ระยะช่วงเสียงที่เหมาะสมสำหรับเด็กระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ที่ใช้ในการร้องเพลง*. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์วิจัยการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Flohr, J.W, 1981. "Short-term Music Instruction and Young Children's Development Music Aptitude." *Journal of Research in Music Education*. 29, 219-233.
- Greenberg, Marvin. 1979. *Your Children Need Music*. Englewood Cliffs, NJ : Prentice-Hall.
- Jerkins, J.M.D. 1976. *The Relationship Between Maternal Parents' Musical Experience and the Musical Development of Two and Three Year-old Girls*. Doctoral Dissertation. North Texas State University.
- Kladerman, N.Z, 1979. *The Development of Auditory Discrimination and Performance of Pitch, Rhythm, and Melody in Preschool Children*. Doctoral Dissertation. Northwestern University.
- Moore, D.L. 1973. *A Study of Pitch and Rhythm Resposes of Five-year-old Children in Relation to their Early Musical Experiences*. Doctoral Dissertation. The Florida State University.
- Nye, Vernice T. 1983. *Music for Young Children*. Dubuque, IA : Wm. C. Brown.